Яронь Ірина,
студентка групи РКм-51

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Інтерес до ринку цінних паперів останніми роками почав зростати, як збоку держави, так і зі сторони інвесторів. Це підтверджується реформуванням та вдосконаленням даної сфери економіки країни. Цінні папери можуть стати дієвим інструментом, який як показує світовий досвід, здатний позитивно впливати на інвестиційні процеси в державі.

Історія розвитку ринку цінних паперів нараховує біля 400 років. Рушієм створення ринку цінних паперів і фондових бірж став розвиток міждержавної торгівлі. На межі XVI і XVII ст. у нідерландському порту Амстердамі була створена перша у світі фондова біржа, а у нашій країні початок фондового ринку датується 1796 р., коли було відкрито Одеську біржу [3].

Питанням формування та розвитку ринку цінних паперів займались ряд вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: В. Булатов, Я. Міркін, В. Торкановський, А. Загородній, О. Кузьмін, В.Корнєєв, О.Корнійчук, І.Школьник, Р. Перепилиця, В. Ходаківська, М.О. Бурмак, В. Галанов, О. Мозговий, В. Колесник та ін. Науковцями досліджуються стан і тенденції розвитку вітчизняного ринку цінних паперів та його секторів, проблеми недостатньої капіталізації фондового ринку, пошук шляхів її вирішення, аналізуються проблеми розвитку фондового ринку України в контексті його інтеграції до світової фінансової системи, проводиться аналіз нормативно – правової бази даної ланки економіки тощо. Про те деякі проблемні питання розвитку ринку цінних паперів України залишаються поза увагою та потребують подальшого дослідження та вивчення.

Ринок цінних паперів України відображає історичні тенденції розвитку, а також сильну залежність від міжнародних фондових ринків. Важливою функцією даного ринку є акумуляція коштів для фінансового забезпечення належної діяльності та стабільного функціонування країни.

Протягом свого існування на ринку цінних паперів виявлено цілу низку проблем, яка спричинена рядом наступних факторів:

- недосконалість чинного законодавства України та нормативно - правової бази;
- значна кількість змін до нормативних актів протягом року;
- нерозвинута інфраструктура ринку;
- погіршення іміджу держави в міжнародних відносинах;
- низький рівень співпраці з іноземними фінансовими організаціями;
- політична ситуація країни;
- низький рівень масових інвестиційних пропозицій;
- недовіра до інформації, яка публікується;

- непідготовленість населення держави до здійснення діяльності на ринку цінних паперів та ін.

Державне регулювання фондового ринку в України здійснюється низкою державних органів, зокрема, орган законодавчої влади – Верховна Рада України; органи центральної виконавчої влади – Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Міністерство економічного розвитку та торгівлі та деякі інші. Також важливу роль у цій системі відіграють інститути, які не є органами законодавчої або виконавчої влади (Національний банк України, Фонд Державного майна України тощо), а також місцеві органи державної влади, головним чином місцеві державні адміністрації органи судової влади, у тому числі господарські суди. Практично жодний з названих органів не здійснює упорядкування відносин винятково на фондовому ринку України. Всі вони регулюють або окремі аспекти взаємодії на цьому ринку або упорядковують відносини в цій сфері економіки поряд з іншими її сферами. Крім них самоврядними інститутами – регуляторами в Україні на біржовому ринку є Українська фондова біржа, а на позабіржовому – Українська асоціація торговців цінними паперами [4].

Система державного регулювання ринку цінних паперів має складну структуру, оскільки така кількість контролюючих органів створює дублювання в регулюванні окремих ділянок та сегментів ринку. Ще одним негативним явищем є відсутність єдиного спеціалізованого контролюючого органу, який би займався тільки питаннями ринку цінних паперів.

Визначною рисою розвитку фондового ринку України є переважання неорганізованого фондового ринку над організованим. За межами регульованого ринку, в так званому приватному режимі, відбувається торгівля майже 80–90% акцій. При цьому на неорганізованому ринку зазвичай укладаються угоди зі “смітними акціями” – акціями неіснуючих або збанкрутілих підприємств, які не мають жодної цінності. Через брак впорядкованої системи реєстру залишаються в обігу та використовуються у нелегальних фінансових схемах. Натомість регульовані ринки в Україні становлять мізерну частину національного ринку цінних паперів, є інституційно розпорошеними і значною мірою віртуальними, на них відбувається здебільшого формальна реєстрація угод з цінними паперами, а не їх реальне виконання [7].

У той же час, відповідно до світового досвіду, частка організованого ринку у загальному обсязі торгів має становити не менше 25–30%. У розвинутих країнах цей показник ще вищий: у США співвідношення обсягів біржової та позабіржової торгівлі становить 3 до 1, в Японії обсяг позабіржових угод з акціями становить 1%загального обсягу угод, в Австрії місткість позабіржового ринку становить до 30%, Канаді та Франції – до 3-4% [7].

Основним індикатором стану економіки будь-якої країни є фондовий ринок, який дуже гостро реагує на будь-які зміни в державі. Про те в Україні постає питання недостатнього розкриття інформації емітентами та

учасниками ринку цінних паперів, детальні дані доступні тільки для внутрішнього користування. Така ситуація на світових ринках цінних паперів тільки підтверджує недосконалість українського законодавства, відсутність належних спеціалізованих контролюючих органів, недостатні знання громадян України що до діяльності ринку цінних паперів, що і спричинює торгівлю цінними паперами за межами регульованого ринку.

За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, на сьогодні близько 60% ринку складають профучасники і 40% - приватні інвестори, хоча їх частка могла б рости набагато активніше, якби в країні покращився інвестиційний клімат.

Порівняно із країнами з розвиненою ринковою економікою, рівень розвитку фондових бірж України, надзвичайно низький і становить лише 0,4% від сукупного світового ВВП, у той час як США – 21,1%, Японії – 7%, Німеччини – 4,5%, Росії – 2,6% [6].

Низький рівень ліквідності вітчизняного ринку цінних паперів обумовлений також недостатньо розвиненою інфраструктурою учасників ринку. Будь-яка паніка на ринку в силу внутрішніх умов, або зовнішніх, як це було останнім часом, зупиняє торги, оскільки покупці (спекулянти), не бажають ризикувати та виводять гроші.

Проте слід пам’ятати, що іноземний капітал, який можливо увійде на вітчизняний ринок цінних паперів, не буде сприяти його всебічному розвитку, бо має інші інтереси (або контроль над високотехнологічними підприємствами з їх надприбутками або отримання спекулятивного доходу). Зацікавленими у формуванні дієвої моделі ринку цінних паперів мають бути перш за все підприємці, домогосподарства та обов’язково держава. Участь у ринку цінних паперів населення є окремим показником його зрілості. Саме "внутрішні" гроші компенсують перепади в інвестуванні з боку міжнародних інвесторів і створюють сприятливий психологічний настрій в країні [1].

Розвиток ринку цінних паперів багато в чому залежить від ситуації на світових ринках. Для подальшого розвитку ринку цінних паперів України, з метою зростання його конкурентоспроможності повинні бути реалізовані такі заходи [2]: розробка нових, ефективніших механізмів захисту прав інвесторів; розвиток інструментів ринку коштовних паперів; покращення механізму укладення договорів купівлі (продажу) цінних паперів на фондових біржах та інших організаторах торгівлі цінними паперами; удосконалення системи розкриття інформації на ринку цінних паперів; розвиток інвестиційної інфраструктури.

Список використаних джерел:

1. Аржевітін С.М. Розвиток ринку цінних паперів: проблеми та перспективи: [Текст] / С.М. Аржевітін. // Ефективна економіка. 2010. - №12 – С. 4-6

2. Калмикова Л.Я. Актуальні проблеми та подальші перспективи розвитку фондового ринку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.rusnauka.com/6_PNI_2012/Economics/4_101949.doc.htm
3. Липилина С. В. Виникнення і розвиток ринку цінних паперів / С. В.Липилина // Бізнес-Інформ. - 1998. - №2. - С. 57 – 59
4. Мруць В.С. Ринок цінних паперів в Україні: актуальні проблеми та альтернативні підходи до реформування: [Текст] / В.С. Мруць // Збірник наукових праць. 2012. - № 38. – С. 68 – 69
5. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу: www.ssmsc.gov.ua
6. Стефурак О.Д. Фондові біржі України як основні організатори торгівлі цінними паперами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Economics/4_80386.doc.htm
7. Федірко В.В. Фондовий ринок України: сучасні тенденції та проблеми розвитку: [Текст] / В.В. Федірко // Збірник наукових праць - Суми ДВНЗ“УАБС НБУ”. 2012. - № 35. С. 231

Науковий керівник: к.е.н., викладач Федоронько Наталя Іванівна

Яхніцький Іван,
студент групи РКзм-51

СУТНІСТЬ І КЛАСИФІКАЦІЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансово-господарська діяльність підприємств нерозривно пов'язана з рухом грошових коштів, в результаті якого формуються вхідні і вихідні грошові потоки. У зв'язку з цим особливого значення набуває поняття “грошовий потік”, яке привертає увагу багатьох практиків і науковців. Важливість дослідження проблеми формування грошових потоків обумовлюється тим, що вони обслуговують господарську діяльність в усіх її напрямках.

Концептуальні основи сутності, виникнення та руху грошових потоків знайшли достатнє висвітлення у працях таких зарубіжних та вітчизняних вчених: Ю. Брігхема[1], Л. Гапенскі, Д.Ван Хорна, Д. Шорта [2], А. Кінга, В. Бочарова[3], І. Бланка [4], В. Ковальова [5], Л. Лігоненко, А. Поддєрьогіна [6], О. Терещенка, О. Шеремета [7] та інших. Проте, хоча й досить багато напрацювань із зазначеної тематики ще не сформовано єдиної теоретичної бази, яка б охоплювала увесь комплекс питань управління грошовими потоками підприємства. Крім того не визначено єдиного однозначного підходу при визначенні та тлумаченні категорії грошові потоки.